

Echitate in educatie

**Situatia caminelor studentesti
din Romania**

Octombrie 2011

Un studiu realizat de:

Echitate in educatie
Situatia caminelor studentesti din Romania
Octombrie 2011

„Importanta acordata dimensiunii sociale a educatiei reprezinta o oglinda a nivelului de responsabilitate si costientizare a modului in care conducatorii tarii servesc interesele Romaniei.”

Introducere

Alianta Nationala a Organizatiilor Studentesti din Romania (ANOSR) a adus mereu in atentie problemele sociale ale studentilor din Romania, ridicand probleme pe agenda publica an de an cu dorinta ca acestea sa fie solutionate. Dupa derularea celui mai mare studiu privind nevoile sociale ale studentilor, din Romania, chestionand 20.000 de studenti, a fost elaborat documentul „Nevoile sociale ale studentilor din Romania – o prioritate ce necesita solutii -2011” ce enumera cele mai accentuate probleme sociale ale studentilor si sugereaza o serie de posibile rezolvari la aceste probleme.

Un an mai tarziu, inceputul anului universitar 2011-2012, regaseste universitatile inca nepregatite pentru a indeplini misiunea europeana pe care si-a asumat-o Romania in ceea ce priveste invatamantul superior. La nivel european, sistemul educational este descris in termeni precum acces liber la invatamantul superior si echitate in educatie. Desi atat declaratiile Ministrilor Educatiei, cat si Legea nr 1 /2011 a Educatiei Nationale defineste studentii ca parteneri cu drepturi depline in educatie, universitatile de stat din Romania fie nu au inteles inca necesitatea unor politici de echitate si de crestere a accesului unor categorii defavorizate de persoane la educatie superioara, fie nu au gasit inca solutii pentru realizarea acestora.

Procesul Bologna defineste dimensiunea sociala ca fiind „dimensiunea care promoveaza egalitatea de sanse in invatamantul superior In termeni de acces, participare si finalizare a studiilor, conditii de trai si de studiu, consiliere, suport financiar precum si reprezentarea studentilor”. Mai mult, ministrii educatiei reuniti la Londra In cadrul Intalnirii oficiale Bologna Iasi asuma: „Reafirmam importanta ca studentii sa-si finalizeze studiile fara obstacole legate de background-ul socio-economic. Ne vom continua eforturile de a asigura servicii studentesti adevcate, de a asigura flexibilitatea traseelor educationale si de a largi participarea la toate nivelurile pe baza principiului egalitatii de sanse.” In anul 2009, dimensiunea sociala devine prioritate pentru Procesul Bologna prin asumare, intrand In responsabilitatea statelor de a aduce dimensiunea sociala ca prioritate pentru sistemele nationale de educatie.

In Romania, insa, se resimt inca efectele inechitatii sistemului educational prin existenta barierelor de natura economica si sociala, adevarate obstacole pentru studenti In calea accesarii, urmarii si finalizarii unui traseu educational de calitate. Educatia ajunge astfel dintr-un drept garantat prin Constitutie, intr-o promisiune iluzorie blocata de obligatii financiare greu sau imposibil de acoperit.

Datele, folosite in cadrul acestui studiu, au fost colectate din baza de date a UEFISCDI folosind informatiile completate de institutiile de invatamant superior, in cadrul procesului de clasificare a universitatilor si ierarhizare a programelor de studiu - derulat in conformitate cu prevederile Legii nr 1 / 2011 a Educatiei Nationale, art 193 alin. (3) si art 193 alin (6). Aceste date au fost prelucrate statistic, fara alterarea lor.

**European Students'
Union**

Centralizarea datelor a fost realizata urmarind nivelul local si situatia de la nivelul fiecarei institutii de invatamant superior de stat, dar si nivelul national pentru o mai buna apreciere a situatiei generale din Romania.

Numarul total al studentilor din institutiile de invatamant de stat din Romania

Pentru a intelege mai bine care a fost evolutia unor parametri ce tin de dimensiunea sociala a educatiei, ANOSR a inceput prin a urmari dinamica numarului total de studenti din Romania, analizand intai **numarul total de studenti inmatriculati in universitatile de stat din Romania (49) – pe perioada 2007-2010**, la forma de invatamant la zi, cu frecventa redusa (FR) si la distanta (ID)

	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Numar studenti inmatriculati la invatamant la zi + fara frecventa	514830	523467	509277	510756
Numar studenti inmatriculati la invatamant la zi + fara frecventa + la ID	600521	610957	582085	579512

Se observa ca, per total, numarul studentilor a scazut in 2009-2010 fata de perioada 2006-2007 cu **0,79133 %** din numarul studentilor inscrisi la forme de invatamant cu frecventa si cu frecventa redusa (pe cand, daca luam in calcul si numarul studentilor inmatriculati la forma de invatamant la distanta, procentul a scazut cu **3,49%**). Asta in ciuda faptului ca Romania si-a asumat, alaturi de celelalte tari semnatare ale Agendei Europa 2020 sa creeze contextul favorabil cresterii procentului persoanelor cu varste cuprinse intre 30 si 34 de ani, care au beneficiat de educatie superioara pana la un nivel de **26,7%** din totalul persoanelor din aceasta categorie de varsta, pana in 2020.

Conform datelor colectate prin serviciul european Eurostat, in 2010 Romania a avut un procent de 18,1% tineri cu varsta intre 30 – 34 ani care au studii universitare ocupand in acest moment unul dintre ultimele locuri la acest capitol impreuna cu Macedonia si Turcia! Mai mult, in contextul in care media de participare a tinerilor pentru cele 27 de tari este de 33,6% pozitia Romaniei este rusinoasa.

Concluzii si recomandari

Mai mult decat orice alt stat Romania trebuie sa inceapa sa investeasca urgent si responsabil in educatie. Comparativ cu alte state, accesul la educatie in Romania este extrem de scazut. Desi fata de perioada 1990 numarul de studenti a crescut, investitia financiara a statului nu a crescut proportional, de aceea masificarea educatiei este uneori legata de scaderea calitatii educatiei.

ANOSR recomanda:

- cresterea numarului de studenti pentru ca Romania sa isi atinga obiectivele asumate
- cresterea investitiei statului in educatie – alocarea a cel putin 6% din PIB pentru educatie

European Students' Union

Numarul studentilor proveniti din medii socioeconomice dezavantajate

Echitate in educatie inseamna ca masa studentilor care intra, participa si incheie studiile sa reflecte structura populatiei.

Astfel, conform Institutului National de Statistica, in anul 2008, structura populatiei pe medii de provenienta arata faptul ca **45% din populatie provine din mediul rural** iar conform Eurostat, in anul 2008 procentul populatiei cu risc de saracie si excluziune sociala este de **44,2%**.

Din analiza datelor privind studentii proveniti din medii socioeconomice dezavantajate, se observa ca acestia reprezinta in anul universitar 2009-2010 **doar 15,47% din numarul total de studenti inmatriculati**. Astfel, se observa o crestere a procentului in ultimii 4 ani cu **12,86%** insa sub nicio forma nu atinge nivelul dorit.

Procentele atat de mici arata doar ca in institutiile de invatamant superior din Romania nu exista inca o serie de politici de atragere si integrare a persoanelor provenite din medii socio-economice dezavantajate (persoane care au domiciliul in mediul rural sau orase cu mai putin de 10.000 de locuitori , care provin din centre de plasament(orfani), care apartin unor grupuri sociale sau etnice dezavantajate).

Desi nu exista universitati care sa fi solutionat pe deplin aceasta problema, unele acorda ceva mai multa atentie acestor categorii sociale, avand in evidenta un numar mai mare de persoane de acest gen:

- exemple de buna practica in acest sens sunt: **USAMV a Banatului** din Timisoara si **Universitatea „Constantin Brancusi” din Targu-Jiu** care au declarat ca **peste 45%** din totalul studentilor inmatriculati in 2009-2010, la formele de invatamant cu frecventa si fara frecventa provin din medii socioeconomice defavorizate

- in cealalta extrema, universitatile cu **cele mai mici procente** de studentii proveniti din astfel de medii (< 5%) sunt:

1. Academia de Studii Economice Bucuresti
2. Univ. Nat. de Arta Teatrala si Cinematografica "I.L. Caragiale" Buc.
3. Universitatea "Aurel Vlaicu" Arad
4. Universitatea Arhitectura si Urbanism "Ion Mincu" Bucuresti
5. Universitatea Arte "George Enescu" Iasi
6. Universitatea de Medicina si Farmacie "Carol Davila" Bucuresti
7. Universitatea Maritima Constanta
8. Universitatea Medicina si Farmacie "Iuliu Hatieganu" Cluj-Napoca
9. Universitatea Nationala de Muzica din Bucuresti
10. Universitatea Tehnica de Constructii Bucuresti

Concluzii si recomandari

Analizand atat structura populatiei cat si structura masei studentilor concluzionam faptul ca Romania este departe de a avea un sistem echitabil de invatamant superior.

ANOSR considera ca problema ar putea fi determinata de o lipsa de definire clara a categoriilor subreprezentate si de politici de sprijin din partea statului roman, care sa impulsioneze institutiile

European Students' Union

de invatamant superior sa adapteze politici si strategii pentru cresterea accesului acestor categorii la studii superioare.

Pe de alta parte, daca in prezent universitatile incep sa faca demersuri pentru atragerea de viitori studenti din aceste categorii socioeconomice, ele nu reusesc sa depuna eforturi suficiente pentru integrarea lor in sistemul educational. Mai mult, pana in prezent nu exista exemple de sisteme sau mecanisme practicate de catre universitati pentru monitorizarea acestor studenti si a parcursului lor prin universitate.

ANOSR recomanda:

- elaborarea imediata de metodologii subsecvente Legii nr 1/2011 a Educatiei Nationale, prin care sa se defineasca clar categoriile socioeconomice defavorizate (subreprezentante) ale populației de studenți din România
- crearea de politici de incluziune ale acestora in institutiile de invatamant superior,pentru a creste accesul la educatie a persoanelor din aceste categorii
- dezvoltarea capacitatii centrelor de consiliere si orientare profesionala de a monitoriza si sprijini integrarea si evolutia academica si personala a studentilor ce fac parte din aceste categorii

European Students' Union

Numarul studentilor cu dizabilitati

Din analiza realizata de ANOSR, a reiesit ca **numarul studentilor cu dizabilitati inmatriculati in institutiile de stat din Romania, este inca foarte mic, el reprezentand in 2009-2010 doar 0,11% din numarul total de studenti inmatriculati:**

	2009-2010	% din studenti	total
Numar studenti cu dezabilitati inmatriculati	574	0,112382	

Analizand situatia persoanelor cu dizabilitati din Romania pentru 2010, prezentata de Directia Generala pentru Protectia Persoanelor cu Handicap din Romania (si statisticile provenite de la DGASPC), aceste persoane ating un numar de **689.680** adica aproximativ **2,965% din populatia Romaniei**. Daca luam in calcul doar categoria de varsta **18-29 de ani**, numarul persoanelor cu dizabilitati ce apartin acestei subgrupe atinge valoarea de 70500, adica **10,22%** din numarul total de adulti cu dizabilitati.

In termeni de echitate si acces, ar trebui ca dinamica populatiei Romaniei sa se regaseasca si la nivelul institutiilor de invatamant superior. Actualmente, numarul persoanelor cu dizabilitati, cu varste cuprinse intre 20-29 de ani, reprezinta **2,06% din numarul total de adulti din aceasta grupa de varsta din Romania** (conform recensamentului din 2002). Insa, in niciuna dintre universitatile de stat din Romania procentul acestor studenti, din totalul de studenti inmatriculati la forme de invatamant cu frecventa si fara frecventa **nu depasteaza 0,5 %**.

Cel mai mare procent se intalneste la Universitatea din Pitesti – **0,488%**, in timp ce alte 15 universitati de stat din Romania au declarat ca nu au cunostinta de niciun student cu dizabilitati inmatriculat la formele de invatamant cu si fara frecventa:

- Academia de Muzica "Gh. Dima" din Cluj-Napoca
- Univ. Nat. de Arta Teatrala si Cinematografica "I.L. Caragiale" Buc.
- Universitatea "George Bacovia" din Bacau
- Universitatea Arhitectura si Urbanism "Ion Mincu" Bucuresti
- Universitatea Arte "George Enescu" Iasi
- Universitatea Arte Targu-Mures
- Universitatea Constantin Brancusi din Targu Jiu
- Universitatea de Medicina si Farmacie "Carol Davila" Bucuresti
- Universitatea de Medicina si Farmacie din Targu Mures
- Universitatea Maritima Constanta
- Universitatea Nationala de Educatie Fizica si Sport Bucuresti
- Universitatea Nationala de Muzica din Bucuresti
- Universitatea Stiinte Agricole si Medicina Veterinara Cluj-Napoca
- Universitatea Stiinte Agronomice si Medicina Veterinara Bucuresti
- USAMV a Banatului din Timisoara

Concluzii si recomandari

Numarul studentilor cu dizabilitati din Romania este inca foarte mic, indicand o lipsa de conștientizare si intelegera a problemelor de acces si integrare a acestor studenti. Atat un interes insuficient al universitatilor, cat si, mai ales, lipsa unor metodologii coerente si consistente in acest sens au creat si mentin aceasta situatie.

European Students' Union

Mai mult, ANOSR considera ca trebuie depasita etapa in care universitatile intelegh prin strategii de asigurare a accesului persoanelor cu dizabilitati doar constructia de rampe de acces, intrucat este evident ca acestea sunt insuficiente pentru a incuraja accesul acestor persoane la educatie, la care au dreptul asigurat prin Constitutie.

ANOSR recomanda:

- dezvoltarii de strategii si mecanisme institutionale de atragere a studentilor cu dizabilitati catre formele de educatie superioara, permitandu-le accesul la toate nivelele de educatie
- dezvoltarea de strategii de incluziune a persoanelor cu dizabilitati
- dezvoltarea competentelor cadrelor didactice de a lucra cu persoane cu dizabilitati, prin programele de formare ale acestora (viitoarele masterate didactice)
- dezvoltarea capacitatii centrelor de consiliere si orientare profesionala de a monitoriza si sprijini integrarea si evolutia academica si personala a studentilor cu dizabilitati

**European Students'
Union**

Situatia locurilor in camine

In contextul in care numarul total al studentilor din Romania depasteste 500.000 situatia locurilor in camine este inca trista, acoperindu-se doar un procent de **21%** din numarul total de studenti inmatriculati (doar la formele de invatamant cu si fara frecventa). Este de apreciat totusi faptul ca **numarul locurilor in camine a crescut** in ultimii patru ani cu **4,3 %**, desi inca nu satisface decat **72%** din cererile de cazare. Se poate observa insa faptul ca universitatile declar ca, din totalul de locuri disponibile in camine un procent egal cu **1-2% nu este destinat studentilor**.

	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Nr de locuri in camine	103723	106677	106198	108189
Nr de locuri in camine alocate studentilor	103018	106288	105951	106808
Nr de cereri de obtinere loc in camin	149694	148932	145807	147648
% locuri de camin existente raportat la numarul total de studenti inmatriculati	20.15	20.38	20.85	21.18

Din prelucrarea datelor, a reiesit faptul ca daca luam in considerare toate locurile in camin disponibile in 2009-2010, universitatea cu cel mai mare procent de locuri de camine raportat la numarul de studenti inmatriculati ar fi **Universitatea Politehnica Bucuresti (57%)**. La polul opus, 3 universitati din Romania nu reusesc sa ofere locuri in camin nici macar pentru **5 % din studentii inmatriculati**:

- Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad
- Universitatea „Constantin Brancusi” din Targu-Jiu
- Universitatea din Pitesti

cea mai grava situatie din Romania, intalnindu-se la **Universitatea „George Bacovia” din Bacau**, care a declarat ca nu detine niciun loc de camin pe care sa il asigure studentilor sai.

Este de mentionat faptul ca nu toti studentii inmatriculati in universitatile de stat solicita loc de cazare. De aceea am evaluat care este gradul de **solutionare pozitiva** a cererilor de obtinere cazare, din Romania. Universitatile care declar ca reusesc sa **solutioneze afirmativ in proportie de 100% cererile de cazare** ale studentilor inmatriculati sunt:

- Universitatea "Eftimie Murgu" Resita
- Universitatea din Petrosani
- Universitatea Petrol-Gaze Ploiesti
- Universitatea Arhitectura si Urbanism "Ion Mincu" Bucuresti

Pe de alta parte, exista universitati care nu reusesc sa acopere nici macar **50% din** cererile de cazare ale studentilor:

- Universitatea Stiinte Agricole si Medicina Veterinara Cluj-Napoca(**49,53%**)
- Universitatea de Vest din Timisoara (**49,03%**)
- Universitatea Stefan cel Mare Suceava (**26,67%**)

Analizand numarul total de locuri in in camine din fiecare centru universitar se observa ca cele mai multe sunt in Bucuresti (**37229**) reusind insa sa acopere doar **73% din cererile de cazare**, urmeaza Iasi cu **17752** si 71,9% cereri de cazare solutionate pozitiv, Cluj Napoca cu **15006** (doar 63,69% din cererile de cazare acoperite) si Timisoara cu **12268**, care are insa cel mai bun procent de solutionare pozitiva a cererilor de cazare (**78%**).

European Students' Union

Subventia individuala de cazare

In conformitate cu **Legea nr 1 / 2011 a Educatiei Nationale, art 205, (1)** „Pot fi acordate subventii pentru cazare si studentilor care aleg alta forma de cazare decat caminele institutiilor de Invatamant superior.” Insa in momentul actual, studentii care aleg alta forma de caminizare nu pot primi inca aceasta subventie, intrucat nu exista o metodologie clara in vigoare, care sa le permita accesarea acestor fonduri.

In prezent este in vigoare **OUG nr 73 / 2004** care prevede posibilitatea alocarii subventiei individuale de cazare studentilor (care aleg o alta forma de cazare decat caminele universitatii), insa **doar pentru studentii care provin din familiile cu venituri brute lunare pe membru de familie care nu depasesc salariul minim brut pe economie**. Insa aceasta categorie de studenti este cea mai putin probabila sa apeleze la o alta forma de cazare decat caminul, intrucat exista numeroase politici de protectie sociala a universitatilor, care faciliteaza accesul acestor studenti prioritari in caminele studentesti.

In final atragem atentia universitatilor de stat ca perceperea **fondului de rulment in caminele studentesti a fost interzis** in 2010, printr-o nota a Ministerului Educatiei, Cercetarii, Tineretului si Sportului adresata tuturor universitatilor. In ciuda acestui fapt, inca exista universitati care percep taxe de rulment „ascunse” sub diverse forme: fie sub forma unei sume de bani perceputa la inceputul anului universitar (ex: in valoare de **50 ron** la **Universitatea Politehnica din Timisoara**) asupra destinatiei careia nu se stie nimic, fie calculate ca parte integranta a regiei de camin aferente lunii octombrie (ex: **Universitatea Politehnica din Bucuresti**) .

Concluzii si recomandari

Se observa ca, in prezent, locurile in camine sunt insuficiente chiar si pentru studentii inmatriculati la formele de invatamant cu frecventa, care beneficiaza de granturi de studiu din partea MECTS (“studentii bugetati”). Prin urmare, o parte dintre acestia sunt nevoiti sa apeleze la alte forme de cazare: chirie, gazda, apartament propriu/al rudelor etc.

Desi un indicator pentru a analiza situatia acoperirii nevoilor studentilor de a primi un loc in camine este numarul cererilor de cazare solutionate, ANOSR considera ca acest indicator nu este cel mai relevant. Exista un numar de studenti care provin din familii cu venituri reduse si care, desi au nevoie de un loc intr-un camin, nu depun cereri datorita criteriilor academice de acces la aceasta forma de cazare.

De asemenea, ANOSR considera ca este esentiala investitia in urmatorii ani in constructia de noi camine si cantine, pentru a acoperi un procent mai mare din numarul total al studentilor inscrisi in universitati – asta pentru a completa politicile de dezvoltare a infrastructurii universitatilor in vederea asigurarii suportului necesar sustinerii unui proces educational de calitate pentru un numar mare de studenti. Aceste eforturi ar trebui dublate de o politica de transparentizare a cheltuielilor aferente caminelor si, in spiritul Legii nr 1 / 2011 a Educatiei Nationale sa se faca publice balantele de venituri-cheltuieli ale caminelor si cantinelor, tocmai pentru a dovedi inca o data transparenta cu care sunt gestionate aceste unitati si faptul ca, de pe urma lor, nu se realizeaza profituri.

ANOSR recomanda:

- directionarea de catre MECTS de resurse financiare pentru constructia si reabilitarea caminelor studentesti

European Students' Union

- investitii directe de catre universitatii in constructia si reabilitarea caminelor studentesti
- modificarea **OUG nr 73 / 2004** pentru ca un numar cat mai mare de studenti care nu primesc locuri in camine sa beneficieze de subventia individuala de cazare
- excluderea oricarei forme de "fond de rulment" percepute de universitatii

Situatia cantinelor din Romania

ANOSR a analizat situatia locurilor in cantinele studentesti din Romania, detinute de catre universitatile de stat.

Există chiar unele universitati care **nu detin deloc** o astfel de unitate:

1. Universitatea Nationala de Muzica din Bucuresti
2. Universitatea Nationala de Arte din Bucuresti
3. Univ. Nat. de Arta Teatrala si Cinematografica "I.L. Caragiale" Buc.
4. Universitatea "George Bacovia" din Bacau
5. Academia de Muzica "Gh. Dima" din Cluj-Napoca
6. Universitatea Arte "George Enescu" Iasi
7. Universitatea de Vest din Timisoara
8. Universitatea de Medicina si Farmacie "Victor Babes" din Timisoara

Concluzii si recomandari

Nu a existat o preocupare reala a universitatilor si factorilor decizionali din domeniul educatiei, pentru deschiderea si intretinerea de cantine, in ciuda faptului ca ele sunt de un real folos studentilor pe care ii ajuta la scaderea costurilor vietii de student (scazand cheltuielile cu masa).

ANOSR recomanda:

- construire de noi spatii destinate cantinelor studentesti care sa permita studentilor din Romania sa beneficieze de preturi accesibile
- dotarea universitatilor care nu au inca o cantina cu un astfel de serviciu

**European Students'
Union**

Concluzii finale

In urma studiului efectuat, ANOSR a observat ca:

- Numarul studentilor din Romania a scazut in ultimii 4 ani (cu 0,79133%) ajungand in anul universitar 2009-2010 la **579.512 studenti inmatriculati in universitatile de stat la toate formele de studiu.**
- in 2010 Romania a avut un procent de 18,1% tineri cu varsta intre 30 – 34 ani care au studii universitare ocupand in acest moment **unul dintre ultimele locuri la acest capitol** impreuna cu Macedonia si Turcia, tragand practic in jos media europeana!
- Desi in Romania, conform datelor colectate in 2008, 45% din populatie provine din mediul rural iar procentul populatiei cu risc de saracie si excluziune sociala este de 44,2%, **doar 15,47% din numarul total de studenti inmatriculati in universitatile de stat provin din medii socio-economice dezavantajate!**
- In Romania, numarul persoanelor cu dizabilitati cu varste cuprinse intre 20-29 de ani, reprezinta **2,06% din numarul total de adulti din aceasta grupa de varsta** insa, in niciuna dintre universitatile de stat din Romania procentul acestor studenti, din totalul de studenti inmatriculati la forme de invatamant cu frecventa si fara frecventa **nu depasteaza 0,5 %.**
- Numarul locurilor in camine existente la ora actuala poate gazdui **doar 21%** din numarul total de studenti din Romania.
- **Numarul locurilor in camine a crescut** in ultimii patru ani cu doar **4,3 %.**
- Institutiile de invatamant superior de stat din Romania solutioneaza pozitiv doar aproximativ 70% din cererile de cazare ale studentilor.
- Exista universitati de stat care nu reusesc sa acopere nici macar 50% din numarul total de cereri depuse de studenti.
- Exista universitati de stat care nu detin camine sau cantine!
- Exista inca universitati care percep taxe de rulment desi acestea sunt **ILEGALE** (sub aceasta denumire sau integrate in costurile regiei de camin aferente primei luni de cazare)!

Recomandari finale:

- cresterea numarului de studenti pentru ca Romania sa isi atinga obiectivele asumate
- cresterea investitiei statului in educatie – punct ce apare si in strategia Comisiei Europene privind reformele in invatamantul superior si care seteaza ca standard, aceasta crestere la 70% pana in 2020.
- elaborarea imediata de metodologii subsecvente Legii nr 1/2011 a Educatiei Nationale, prin care sa se defineasca clar categoriile socioeconomice defavorizate (subreprezentante) ale popулaїiei de studentи din România
- crearea de politici de inclusiune ale acestora in institutiile de invatamant superior, pentru a creste accesul la educatie a persoanelor din aceste categorii
- dezvoltarea capacitatii centrelor de consiliere si orientare profesionala de a monitoriza si sprijini integrarea si evolutia academica si personala a studentilor ce fac parte din aceste categorii
- dezvoltarii de strategii si mecanisme institutionale de atragere a studentilor cu dizabilitati catre formele de educatie superioara, permitandu-le accesul la toate nivelele de educatie,
- dezvoltarea de strategii de inclusiune a persoanelor cu dizabilitati.
- dezvoltarea competentelor cadrelor didactice de a lucra cu persoane cu dizabilitati, prin programele de formare ale acestora (viitoarele masterate didactice)
- dezvoltarea capacitatii centrelor de consiliere si orientare profesionala de a monitoriza si sprijini integrarea si evolutia academica si personala a studentilor cu dizabilitati

- direcionarea de catre MECTS de resurse financiare pentru constructia si reabilitarea caminelor studentesti
- investitii directe de catre universitati in constructia si reabilitarea caminelor studentesti
- modificarea **OUG nr 73 / 2004** pentru ca un numar cat mai mare de studenti care nu primesc locuri in camine sa beneficieze de subventia individuala de cazare
- excluderea oricarei forme de “fond de rulment” percepute de universitati
- construire de noi spatii destinate cantinelor studentesti care sa permita studentilor din Romania sa beneficieze de preturi accesibile
- dotarea universitatilor care nu au inca o cantina cu un astfel de serviciu

**European Students'
Union**